

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan Natuurwaarden

Langeweg 47 te Haaren

Rapportnummer 11-0134

www.starobv.nl

Quickscan Natuurwaarden

Langeweg te Haaren

December 2011

Rapportnummer: P11-0134

In opdracht van: Dhr. M. Hoogendorp
IM Projectontwikkeling BV
Hoogstraat 21
5469 EL Erp

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
1.3	Zorgplicht	4
1.4	Leeswijzer	5
2	Plangebied	6
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	6
2.2	Vorgenomen plannen	8
3	Methode	
4	Natuurwaarden	10
4.1	Beschermde gebieden	10
4.2	Beschermde soorten	11
4.2.1	Flora	11
4.2.2	Vlinders en libellen	12
4.2.3	Mieren en kevers	12
4.2.4	Vissen	13
4.2.5	Reptielen en amfibieën	13
4.2.6	Vogels	14
4.2.7	Zoogdieren	14
5	Conclusies	17
	Geraadpleegde bronnen	19
	Bijlage 1 Wet- en regelgeving	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In Haaren is de omvorming voorzien van een bedrijfsterrein naar een woningbouwlocatie. Tussen de Langeweg, de Torenstraat en De Regge is de ontwikkeling van 41 woningen voorzien. Als onderbouwing bij de ruimtelijke procedures dient onderzocht te worden welke natuurwaarden actueel in het gebied aanwezig zijn en op welke wijze voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de in het gebied aanwezige natuurwaarden. Dit om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving gehandeld zal worden. Hierbij wordt gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en soortgerichte bescherming.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming is hierbij de Flora- en faunawet van belang, gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Deze rapportage beschrijft de (mogelijke) aanwezigheid van soorten die zijn opgenomen op de lijsten van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet en Natura 2000-lijsten. Ook wordt bepaald op welke wijze en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden invloed hebben op deze soorten. Op basis daarvan kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden, om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht (ex artikel 2) opgenomen: een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

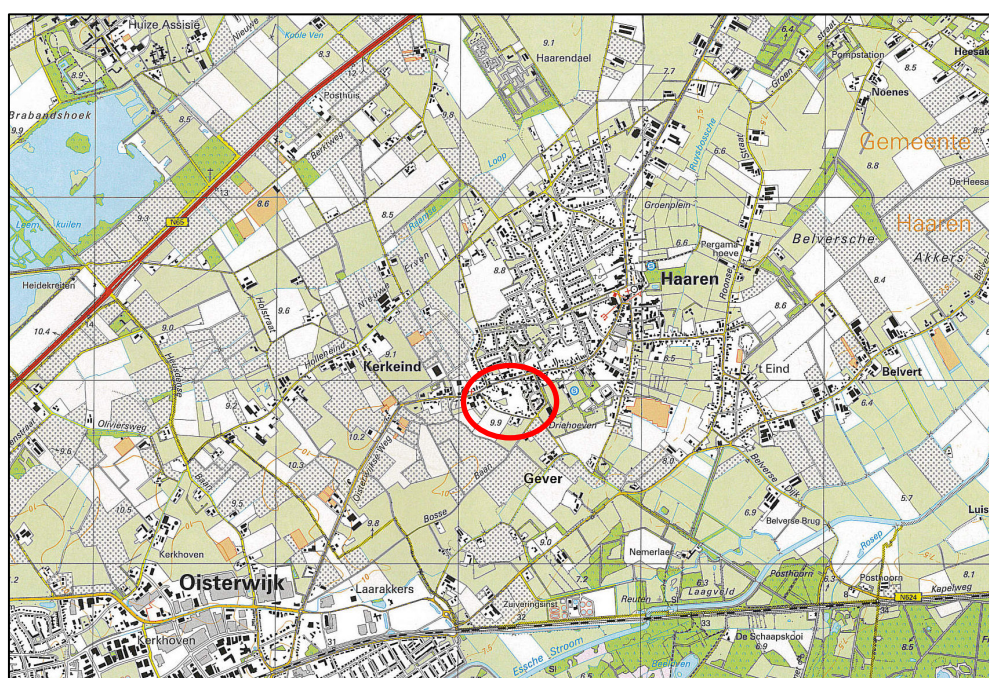
1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

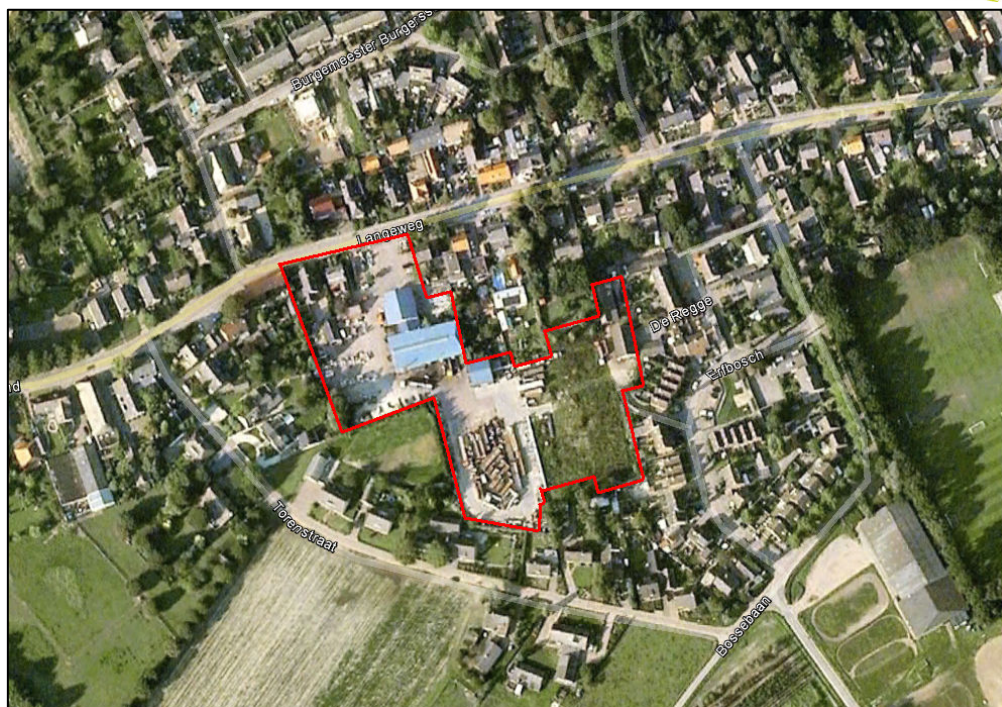
Het plangebied ligt aan de Langeweg te Haaren ter hoogte van nummer 47. Het plangebied ligt in binnen de bebouwde kom van het dorp iets zuidwestelijk van het centrum en is omringd door woningen.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood)

Het grootste deel van het plangebied is momenteel verhard terrein. De verharding bestaat voor een groot deel uit betonplaten. Verspreid over het plangebied staan gebouwen zoals een kantoor met daaraan vast twee grote garages, diverse schuren van baksteen en een houten schuurtje. In het oostelijk deel van het plangebied ligt een onverhard perceel met een kruidenvegetatie. Overal binnen het plangebied staan opleggers van vrachtauto's en zijn materialen opgeslagen. Binnen het plangebied is buiten het onverharde deel nauwelijks groen aanwezig. Er is geen oppervlaktewater.

Figuur 2. Het plangebied (rood)

Foto 1. Verharding met opslag van materialen

Foto 2. Garage

Foto 3. Kantoor

Foto 4. Ruigte

3 Methode

Als eerste heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van de websites waarneming.nl en telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen. De gegevens over vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders en libellen zijn uit o.a. dergelijke atlassen afkomstig. Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de EHS in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Vervolgens heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle in het plangebied aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooi-resten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

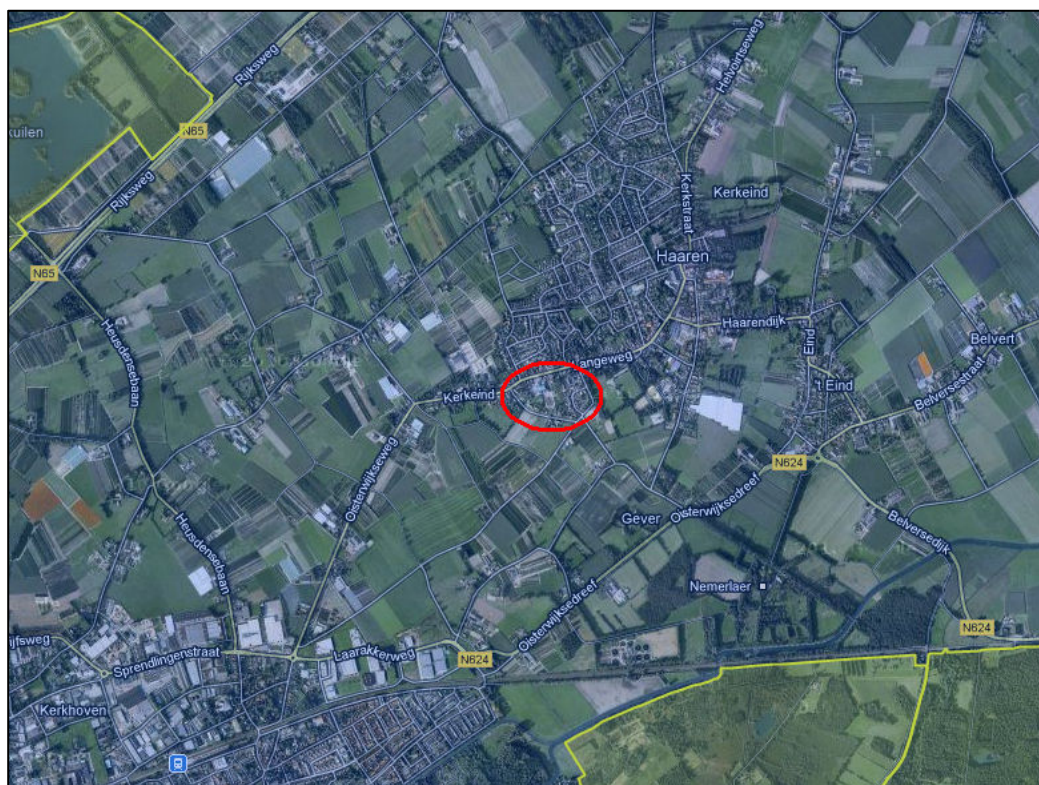
Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 12 december 2011 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: zwaar bewolkt regenachtig en circa 10 graden Celsius.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermd gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

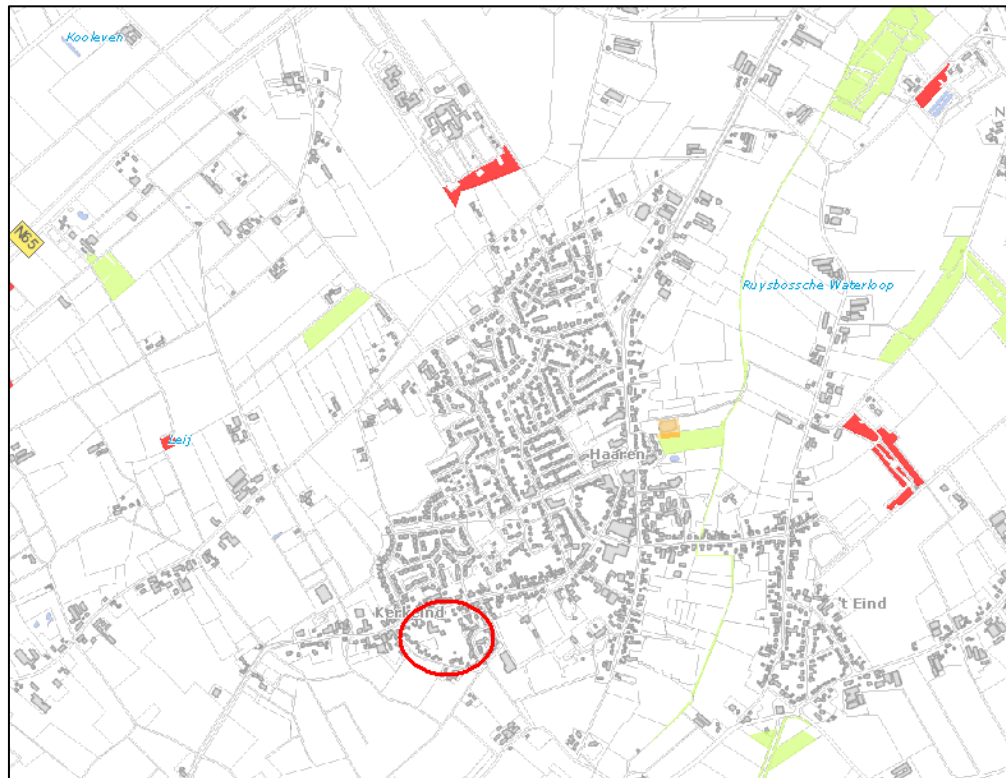
Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EL&I blijkt dat het plangebied in de buurt van twee Natura 2000-gebieden ligt. Dit zijn de 'Kampina & Oisterwijkse Vennen' en 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen'. De 'Kampina & Oisterwijkse Vennen' ligt op 1,5 kilometer zuidelijk en 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen' ligt op 2 kilometer noordwestelijk van het plangebied (figuur 4).

Figuur 4. Ligging plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van de twee Natura 2000-gebieden (geel)

Ecologische Hoofdstructuur

Zoals blijkt uit de gebieden database van de provincie Noord Brabant maakt het plangebied geen deel uit van de EHS. De dichtstbijzijnde EHS ligt op ongeveer 700 meter zuidelijk van het plangebied (figuur 5).

Figuur 5. Ligging plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van de EHS (groen)

Effectbeoordeling

De herinrichting van het plangebied bestaat uit het slopen van alle gebouwen en het verwijderen van alle verharding. Vervolgens zal er een nieuwe woonwijk gebouwd worden met 41 woningen met straten en openbaar groen. Herinrichting van het plangebied vindt plaats in het dorp en zal geen invloed op de Natura 2000-gebieden hebben.

Conclusie

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op anderhalve kilometer zuidelijk van het plangebied. Het plangebied ligt niet in de EHS. Herinrichting vindt plaats in de bebouwde kom van Haaren. Er worden derhalve geen negatieve effecten op beschermde gebieden verwacht.

4.2 Beschermden soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.

4.2.1 Flora

Het plangebied is voor het grootste deel verhard met betonplaten of bebouwd. Het onverharde deel bestaat uit ruigte.

Tijdens het veldbezoek zijn geen bijzondere planten aangetroffen. Daarbij dient opgemerkt te worden dat het onderzoek uitgevoerd is in een periode waarin de meeste beschermde planten niet zichtbaar zijn. Bijzondere of beschermde planten worden door het ontbreken van geschikt habitat niet verwacht.

Conclusie

Beschermde planten worden door het ontbreken van geschikt habitat niet verwacht.

4.2.2 *Vlinders en libellen*

Uit de atlas 'De dagvlinders van Nederland' (2006) blijkt dat geen beschermde vlindersoorten in de buurt van het plangebied voorkomen. Beschermde dagvlinders vinden voortplantingsbiotoop op specifieke waardplanten, die in het plangebied niet aanwezig zijn. Beschermde dagvlinders worden daarom niet verwacht in het plangebied. Het is wel mogelijk dat andere algemeen voorkomende vlindersoorten gebruikmaken van het plangebied.

Uit de Atlas 'Nederlandse libellen' (2002) en de website libellenet.nl maken geen melding van beschermde libelsoorten in de buurt van het plangebied. Door het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied zijn geen voortplantingsmogelijkheden voor libellen aanwezig. Het is wel mogelijk dat enkele algemeen voorkomende, niet beschermde, soorten libellen in het plangebied voorkomen.

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten dagvlinders of libellen voor in het plangebied.

4.2.3 *Mieren en kevers*

Beschermde soorten mieren en houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (naald)bossen. Deze biotopen zijn niet aanwezig in het plangebied.

Beschermde waterkevers zijn afhankelijk van wateren met spaarzame vegetatie, een minimale waterdiepte van 50 cm en maximaal matig voedselrijk water. Door het ontbreken van oppervlaktewater is het plangebied ongeschikt voor waterkevers.

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten mieren en kevers voor in het plangebied.

4.2.4 Vissen

Door het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied is niet nader onderzocht of beschermde vissen voorkomen in of in de buurt van het plangebied

Conclusie

Er komen geen (beschermde) vissen voor in het plangebied.

4.2.5 Reptielen en amfibieën

Volgens de RAVON Atlas van de amfibieën en reptielen van Nederland (2009) en het waarnemingenoverzicht van 2009 (Van Delft et al., 2010) zijn binnen enkele kilometers afstand van de onderzoekslocatie de volgende amfibiesoorten waargenomen: Alpenwatersalamander (FFlijst 2) kamsalamander (FFlijst 3), kleine watersalamander (FFlijst 1), gewone pad (FFlijst 1), bruine kikker (FFlijst 1), en bastaardkikker (FFlijst 1). In de buurt van het plangebied komt volgens de geraadpleegde bronnen de reptielsoort levendbarende hagedis (FFlijst 2) voor.

Door het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied, zijn er geen voortplantingswateren aanwezig voor de genoemde salamanders, bruine kikker en gewone pad. Tevens het is het hierdoor ongeschikt leefgebied voor de bastaardkikker.

Doordat het grootste deel van het plangebied verhardt is en het onverharde deel een kruidenvegetaties betreft, is het plangebied ongeschikt om als landbiotoop voor de genoemde salamanders te dienen. Het onverharde deel is wel geschikt landbiotoop voor de bruine kikker en gewone pad.

Door het ontbreken van geschikt habitat komt de levendbarende hagedis niet voor in het plangebied. De levendbarende hagedis komt voor in het nabij gelegen natuurgebied 'Oisterwijkse Bossen en Vennen'.

Effectbeoordeling

Na herinrichting van het plangebied verdwijnt het onverharde deel waardoor landbiotoop van de bruine kikker en gewone pad vernietigd wordt. Hiervoor in de plaats zullen nieuwe woningen gebouwd worden met bijbehorende tuinen met openbaar groen. Hierdoor wordt nieuw landbiotoop gecreëerd en wordt het plangebied waarschijnlijk geschikter voor de bruine kikker en gewone pad dan dat het nu is.

Mitigerende of compenserende maatregelen

Het is niet noodzakelijk te mitigeren of compenseren voor soorten van FFlijst 1.

Conclusie

Door het ontbreken van oppervlaktewater is er geen voortplantingsbiotoop voor de Alpenwatersalamander (FFlijst 2), kamsalamander (FFlijst 3), kleine watersalamander (FFlijst 1), gewone pad (FFlijst 1) en bruine kikker (FFlijst 1).

Daarnaast is er geen leefgebied voor de bastaardkikker (FFlijst 1). Doordat slechts een deel van het plangebied onverhard is en begroeid met kruiden, is het plangebied alleen geschikt als landbiotoop voor de bruine kikker en gewone pad. Na herinrichting wordt het plangebied waarschijnlijk geschikter voor deze soorten.

Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor de levendbarende hagedis (FFlijst 2).

4.2.6 *Vogels*

Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied voor een aantal vogelsoorten geschikt is als foerageergebied. Tijdens het veldbezoek zijn houtduif, ekster en roodborst (alle FFlijst vogels) aangetroffen. Door het ontbreken van bomen en struweel zijn er beperkte broedgelegenheden aanwezig in het plangebied. Ook de gebouwen zijn matig geschikt om als broedgelegenheden te dienen. Mogelijk broedt een enkele algemene cultuurvolgende vogel tussen de opslag van materialen.

Effectbeoordeling

Het plangebied behoort tot het foerageergebied en mogelijk broedgebied van enkele algemene cultuurvogels. De broedgelegenheid is echter zeer beperkt. Het plangebied na herinrichting geschikter om als broedgebied voor cultuurvolgende vogelsoorten te dienen. Tevens kunnen dan struweelvogels voorkomen.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Voor de meeste vogelsoorten geldt dat, indien exemplaren aan het broeden zijn, versturende werkzaamheden, zoals het bouwrijp maken en het verwijderen van bomen en bosschages van gronden, niet kunnen plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Wanneer er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden wel plaatsvinden. Door werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren wordt voorkomen dat er negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van vogels. Desgewenst kan een nader ecologisch onderzoek voor de ingreep uitgevoerd worden.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als foerageergebied en matig geschikt als broedgelegenheid voor enkele cultuurvolgende vogelsoorten (FFlijst vogels). Na herinrichting wordt het plangebied geschikter voor deze vogelsoorten.

4.2.7 *Zoogdieren*

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, baardvleermuis en watervleermuis (alle FFlijst 3) voorkomen in de omgeving

van het plangebied. Binnen het plangebied zijn gebouwen met spouwmuren aanwezig die kunnen dienen als vaste rust- en verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. De spouwmuren zijn te bereiken via het dak. Daarnaast zijn er vele kieren en andere ingangen tot het gebouw. Bomen met holten zijn niet aanwezig. Het is niet uit te sluiten of vleermuizen gebruikmaken van de gebouwen als verblijfplaats.

Voor vleermuizen is het gehele plangebied matig geschikt als foerageergebied. Er zijn ook geen belangrijke vliegroutes aanwezig.

Overige zoogdieren

Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied voor een aantal grondgebonden zoogdieren geschikt is als leefgebied. Het plangebied kan geschikt zijn als leefgebied voor konijn, mol en diverse muizensoorten (alle FFlijst 1).

Tijdens het veldbezoek zijn uitwerpselen van de steenmarter aangetroffen. Verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen, maar het is goed mogelijk dat deze ergens op een zolder in een van de gebouwen binnen het plangebied zit.

Foto 5. Uitwerpsel van een steenmarter

Effectbeoordeling

Mogelijk benut een aantal grondgebonden zoogdieren (FFlijst 1) het plangebied als leefgebied. Het plangebied behoort tot het leefgebied van een steenmarter (FFlijst 2). Mogelijk heeft de steenmarter in een van de gebouwen een vaste verblijfplaats. Na herinrichting gaat deze verloren. Tevens zal na herinrichting van het plangebied het leefgebied voor de steenmarter verslechteren.

Met betrekking tot vleermuizen (FFlijst 3) geldt dat er geen foerageergebied verloren gaat, omdat de nieuwbouw gecompenseerd wordt door de te slopen garage. De gebouwen zijn geschikt als kraamverblijfplaats, zomerverblijfplaats, paarverblijfplaats en winterverblijfplaats. Nader onderzoek dient plaats te vinden om vast te stellen of uit te sluiten dat vleermuizen de gebouwen gebruiken.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Het is niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFlijst 1.

De steenmarter is een soort van FFlijst 2. Voor deze soort is geen ontheffing nodig, mits gewerkt wordt volgens de goedgekeurde Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelingssector. Hierin staat voor de steenmarter dat de bestaande gebouwen voorafgaand aan de ingreep gecontroleerd dienen te worden op het voorkomen van steenmarter. Als dergelijke soorten aanwezig zijn, worden geen werkzaamheden uitgevoerd tijdens het nestseizoen (maart tot september).

Als er rekening gehouden wordt met de bovenstaande Gedragscode hoeft er niet nader onderzocht te worden of de soort daadwerkelijk in de gebouwen voorkomt. Gaan sloopwerkzaamheden wel plaats vinden in de periode maart tot september, dient nader onderzoek naar verblijfplaatsen van de steenmarter plaats te vinden.

Mogelijk zijn in de te slopen gebouwen vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig voor vleermuizen. Nader onderzoek in de periode mei - september dient dit uit te wijzen.

Conclusie

Het plangebied is voor een aantal grondgebonden zoogdieren van FFlijst 1 geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied.

De steenmarter komt voor binnen het plangebied. Mogelijk heeft deze soort een verblijfplaats in een van de gebouwen binnen het plangebied. Als de gebouwen gesloopt worden dient gewerkt te worden volgens de Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelingssector. Nader onderzoek is dan niet noodzakelijk.

Voor vleermuizen (FFlijst 3) zijn mogelijk verblijfplaatsen aanwezig binnen het plangebied. Nader onderzoek in de geschikte periode mei - september dient dit uit te wijzen.

Er ontstaan geen negatieve effecten op het foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen.

5 Conclusies

Beschermde gebieden

Het plangebied ligt op anderhalve kilometer van een Natura 2000-gebied. Het plangebied ligt niet in de EHS. Herinrichting heeft geen nadelig effect op een beschermd gebied.

Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende beschermde soorten voor die vermeld staan op de lijsten van de Flora- en faunawet.

Soorten van FFlijst 1

Mogelijk wordt het plangebied gebruikt door enkele grondgebonden zoogdieren en amfibieën die zijn opgenomen op FFlijst 1. Voor deze soorten geldt een vrijstelling: bij het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen is het voor deze soorten niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen.

Soorten van FFlijst 2/3

De mogelijk in het plangebied voorkomende vleermuizen staan vermeld op FFlijst 3 en de Habitat Richtlijnen en zijn strikt beschermd. Ten aanzien van foerageergebied en vliegroutes geldt dat hieraan geen negatieve effecten optreden. Locaties waar mogelijke vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn worden gesloopt. Nader onderzoek in de periode mei tot september dient uit te wijzen of vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn in het plangebied.

Binnen het plangebied zijn sporen van de Steenmarter (FFlijst 2) aangetroffen. Het is niet duidelijk of de steenmarter een verblijfplaats heeft in een van de gebouwen. Indien volgens de Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelsector gewerkt wordt, is geen nader onderzoek nodig naar de steenmarter.

Soorten van FFlijst vogels

De in het plangebied voorkomende vogelsoorten staan vermeld op FFlijst vogels en zijn strikt beschermd. Indien de werkzaamheden echter worden uitgevoerd op de wijze, zoals is beschreven in paragraaf 4.2.6, zullen geen nadelige effecten optreden ten aanzien van vogels.

Concluderend kan gesteld worden dat:

- de herinrichting van het gebied geen effect zal hebben op beschermde gebieden;
- de aanbevelingen voor vogels, zoals beschreven in paragraaf 4.2.6, in acht genomen dienen te worden;
- nader onderzoek naar vaste rust- of verblijfplaatsen noodzakelijk is om uit te zoeken of vleermuizen gebruikmaken van het plangebied;
- sloop van de gebouwen dient plaats te vinden volgens de Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelsector om schade aan de steenmarter te voorkomen;
- de werkzaamheden voor de overige soortgroepen in het plangebied geen overtreding van de natuurwetgeving tot gevolg hebben;
- altijd rekening moet worden gehouden met de zorgplicht.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Creemers R. et al., De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9, RAVON, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2009.
- Delft, Van J.J.C.W. et al. Waarnemingenoverzicht 2009, RAVON 38, jaargang 12, nummer 4, Stichting RAVON, Nijmegen, 2010.
- Dijkstra K, D, B. et al., De Nederlandse libellen, Nederlandse Fauna 4, Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2002.
- Bos F. et al., De dagvlinders van Nederland, Nederlandse Fauna 7, De Vlinderstichting, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2006.
- Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Limpens, H. et al., Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.

Internet

- www.brabant.nl
- Beschermde gebieden: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>, geraadpleegd op 18 juli 2011.
- www.rijksoverheid.nl
- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl
- [waarneming.nl](http://www.waarneming.nl)
- www.telmee.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.libellennet.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Flora- en faunawet (bron: Rijksoverheid 2011)

De Flora- en faunawet beschermt soorten, niet individuele planten of dieren, om te voorkomen dat het voortbestaan van de soort in gevaar komt. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit.

Doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij' principe. Dit betekent dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Heel vaak gaan activiteiten en de bescherming van soorten prima samen. Soms is het optreden van schade aan beschermde dieren en planten echter onvermijdelijk. In die situaties is het nodig om vooraf te bekijken of hiervoor een vrijstelling geldt, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd.

In de Flora- en faunawet geldt een verbod op activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten. De wet spreekt niet van (ruimtelijke) plannen. Op basis van de onderzoeksplicht (Wro) en de plicht tot het vaststellen van een uitvoerbaar plan dient bij het maken van bestemmingsplannen beoordeeld te worden of er belemmeringen aanwezig zijn voor verlening van een eventuele ontheffing voor de activiteiten in het plan.

In 2005 is met het gewijzigde Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten het beschermingsregime versoepeld. Met deze aangepaste regelgeving is niet meer altijd een ontheffing nodig voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen geldt nu een vrijstellingsregeling. Voor ruimtelijke ontwikkelingen is in veel gevallen een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet van toepassing. Bij de vrijstellingsregeling zijn twee criteria belangrijk: de zeldzaamheid van de aangetroffen soort en de ingrijpendheid van de werkzaamheden. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter de regeling:

- voor de soorten van FFlijst 1 is geen ontheffing nodig;
- voor de soorten van FFlijst 2 geldt dat moet worden gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Indien er geen goedgekeurde gedragscode voorhanden is zijn ook de soorten uit FFlijst 2 ontheffingsplichtig;
- voor soorten van FFlijst 3 moet altijd ontheffing worden aangevraagd. Behalve voor beschermde soorten, geldt deze indeling ook voor hun vaste rust- en verblijfplaatsen.

De zorgplicht uit artikel 2 blijft echter altijd van toepassing op alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving.

Door een wijziging in de wetgeving in 2009 is het voor soorten van de Habitatrichtlijn (bijvoorbeeld vleermuizen en rugstreeppad) en voor vogels niet meer mogelijk een ontheffing te verkrijgen voor ruimtelijke inrichting of ontwikkelingen. Daarnaast geldt voor vogels dat een ontheffing in het kader van "dwingende reden groot openbaar belang" eveneens niet meer mogelijk is.

Natuurbeschermingswet 1998 (bron: Rijksoverheid 2011)

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van gebieden die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. Deze juridische status geeft extra bescherming aan bijzonder waardevolle en kwetsbare natuurgebieden. Het belangrijkste onderdeel van de wet is dat er een aparte vergunning nodig is voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor het natuurmonument. Het maakt daarbij niet uit waar die activiteiten plaatsvinden, dat kan zowel binnen als buiten het natuurgebied zijn (de zogenaamde 'externe werking'). Op dit moment is ongeveer 300.000 ha natuurgebied aangewezen als staats- of beschermd natuurmonument.

In 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet (Nb) 1998 in werking getreden. Daarmee voldoet Nederland aan de eisen van de Europese natuurwetgeving. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Hieronder vallen de speciale beschermingszones volgens de Vogel- en Habitatrichtlijn, gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstoringseffect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets. De habitattoets is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- oriëntatiefase (en vooroverleg);
- verslechterings- en verstoringstoets;
- passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolgpcedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring vanwege de Natuurbeschermingswet nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- of deze kans reëel is en
- of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid 2011)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de nieuwe Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen door in gemeentelijke bestemmingsplannen.